

NEMZETI UJSÁG

Buda legnagyobb mecénásának emléket egy utcanev sem őrzi

„Néhai méltóságos Cardinális Pázmán Péter esztergomi érsek, az én nagy benefactorom, első jótévőm, 16. Februárii mult ki a világból, méltóságos Losy Imre esztergomi érsek 17. Februárii ment el Isten színté eleibe; meglátjátok, hogy én 18. Februárii megedgyezem Istenemmel.“ Ezek a szavak 1695-ben a 103 éves Széchényi György esztergomi érsek ajkáról hangzottak el — és be is teljesedtek. „A bőkezűség és adományozás csodája“ — ahogy Széchényiről egy biboros kortársra mondotta, február hónap 18-ik napján hunyt el. Utolsó szavaiban arról intézkedett, hogy közel 57.000 forint készpénzvagyonát a szegények között osszák szét.

Hült tetemét az ősi Szentmárton-egyházban Pázmán érsek sirboltja elé épített kriptában temették el. Halála gyászba borította az egész országot, szegény és gazdag fájdalmas könnyeket hullatott az ősz főpapért, akinél kegyesebb szívű és adakozóbb lélek még nem született ebben a hazában.

Széchényi György a magyar történelem legnagyobb mecénása volt. Hosszu földi pályafutása alatt egy pillanatra sem feledkezett meg papi mivoltának egyik legszentebb kötelességéről: a jótékonyágról. Uradalmait és gazdaságait szigorú kézzel kormányozta csak azért, hogy nagy jövedelmét teljes egészében a hazai kultúra támogatására és az inségesek és elesettek megsegítésére fordítsa. A hálás utókor évszázadokon át őrizte kegyelettel emléket, csupán az a nemzedék, amely most az évszázadok táviatán át élvezti teljes egészében Széchényi György alapítványainak gyümölcsét, a mai nemzedék feledkezett meg róla teljesen. És Buda városa, amelynek Széchényi primás második megalapítója volt, még egy kis utcát, egy kis terecskét sem nevezett el róla. Hasonlóképpen hűtlen lett hozzá az ország többi városa is, pedig nem volt olyan helység az országban, amelynek anyagi fejlődéséhez Széchényi György ne adott volna több ezer arany forintot.

Az adakozás annyira a természetében volt, hogy saját szükségleteiről valósággal megfeledkezett. Jó sáfára volt a javainak, gazdagabb volt, mint a középkor kiskirályai, de mégsem vezetett fényes udvart — az aranyak mindig a rászorultak kezébe kerültek.

Lakószobája a halála után történt leltározás szerint a következő holmiból állott: tisztességes ágy, négyzetes kis asztal, két közönséges karosszék, három kopott faszék, fehérmázás cserépkálya.

A különböző időkben tett jótékony adományai és alapítványai városok szorint így oszlanak meg:

Budán:

A vár falainak helyreállítására	30.000 frt
A kapuk fentartására	180.000 frt
Az egyetem tanárainak javadalmazására	107.000 frt
Egyéb adományok	230.000 frt

Egerben:

Építkezésekre	90.000 frt
---------------	------------

Érsekujváron:

A városkörüli szegénytemplomoknak, restaurálásokra és egyéb adományok	18.000 frt
---	------------

Esztergomban:

A várfalak és a Bakóczkápolna renoválására és egyéb adományok	85.000 frt
---	------------

Győrött:

A várfalak helyreállítására	16.000 frt
A kórházra	9.999 frt
A nemesi konviktusra	37.700 frt
A szegény plebánosoknak	30.000 frt
Az árváknak	5.000 frt

Hosszu volna felsorolni mindazt a sok adományozást, amit Széchényi György a magyar városoknak juttatott. Gyöngyös, Illava, Keszővár, Kismarton, Körmöcbánya, Zólyom, Kőszeg, Lőcse, Nagyszombat, Pécs, Pozsony, Fertőrákos, Sümeg, Szokolca, Szécsény, Szentgotthárd, Szombathely, Trencsén, Vágújhely, Várfalva, Veszprém, Zalavár, stb. stb. helységek több ezer rajnai forintot kitevő adományt kaptak Széchényi primástól.

Aból a mintegy kétmillió rénus aranyból, amellyel Széchényi György hosszú életében megajándékozta a magyar városokat, a legnagyobb összeget Buda városa kapta. A romokban heverő Budát nagyszegű alapítványával újjáépíttette, de emléket ez a város felejtette el leghamarabb. A mai városháza, ahol városatyáink gondos figyelemmel őrködnek afelett, hogy nemzetünk nagyjainak emléket állítsanak a főváros csodás terein, ez a gazdag nagy épület — Széchényi György adományából épült fel. Az ősz primás kórház céljaira építtette meg a hatalmas épülettömböt, ahol most a nagynevű alapítónak még egy kis emléktáblácska sem jutott.

Buda, amely Széchényi Györgynek dédelgetett védenca volt, a leghálátlanabb maradt nagynevű alapítójának emléke iránt.